

مروری بر کار خودپردازها در شهر الکترونیک

پول درآوردن از میان آهن و سیم

سعید نوری آزاد

دریافت وجه نقد و انجام امور بانکی یکی از وظایف شهروند الکترونیک است و جالب اینجاست که بدانید در شهر الکترونیک شهروند خود همه کاره خویش است و به کسی نیاز نیست تا برای او کاری انجام دهد. کارها در شهر الکترونیک توسط دستگاه‌ها و رایانه‌ها انجام می‌شود و دستور انجام آن را شهروند صادر می‌کند که البته قوانین و ابزار آن قبلاً تهیه شده است.

روزی روزگاری خودپرداز

شاید دانستن تاریخچه اختراع خودپردازها خالی از لطف نباشد. حدود سال ۱۹۶۶ میلادی یک مرد ۴۰ ساله انگلیسی آخر هفته برای دریافت پول به بانک مراجعه کرد اما ساعت کار بانک تمام شده بود و آقای بارون شیرد که برای درمان دختر کوچک بیمارش نیازمند دارو بود، چاره‌ای جز سرگردانی در شهر نداشت. این سرگردانی بارون را به این فکر فرو برد که بانک‌ها تمام طول روز و تمام هفته را باید باز باشند. ایده این مرد کم‌کم شکل کامل تری گرفت و او توانست ایده‌اش را با مدیر بانک بارکلینز مطرح کند. رئیس بانک که از طرفی مشتاق بود این کار انجام بشود و از طرفی نمی‌توانست برای این چنین طرحی که ناممکن به نظر می‌رسید پولی بپردازد، به بارون گفت اگر این دستگاه ساخته شود، حتماً آن را خواهد خرید. بارون با وجود این که پشتیبانی نمی‌شد طی یک سال ایده خود را از حد طرح به یک دستگاه تبدیل کرد که به نوعی نمونه اولیه خودپردازهای امروزی بود.

بارکلینز در ۲۷ ژوئیه سال ۱۹۶۷ شعبه خودکار خود را افتتاح کرد. خیلی‌ها بنا بر تجربه‌ای که از سال ۱۹۳۹ در آمریکا داشتند، امیدی به پیروزی این طرح نداشتند. چرا که در آن سال، شخصی به نام جورج دستگاهی برای سیتی بانک نیویورک ساخت و آن را برای استفاده عموم آماده کرد اما بعد از ۶ ماه از این دستگاه آن چنان استقبال نشد و حدود ۳۰ سال حرفی از این نوع کارها در بین بانکدارها زده نمی‌شد. اما دستگاه جان انگلیسی بیش از آنچه فکرش را می‌کرد مورد استقبال قرار گرفت و این استقبال باعث شد هزاران نوع از آن در سراسر دنیا نصب شود و تقریباً تمام شهرهای دنیا از آن استفاده کنند. سیر تکاملی این استقبال تا آنجا بود که در سال ۲۰۰۵ جایزه ملی انگلستان به جان شیرد ۸۰ ساله داده شد و او به عنوان مخترع دستگاه خودپرداز به دنیا معرفی شد و در همان زمان نام خانم والری و آقای رچ به عنوان اولین استفاده‌کنندگان از دستگاه خود پرداز در تاریخ ثبت شد. در سال ۷۳ نیز شرکت آی بی ام سفارشی مینی بر ساخت نوع جدید این دستگاه‌ها دریافت کرد و نسل امروز آن‌ها را تولید کرد که البته انواع فعلی بسیار متفاوت و کامل‌تر شده است.

نام این دستگاه که در بیشتر نقاط دنیا ATM خوانده می‌شود و در بسیار از نقاط دنیا نام‌های مختلف دیگری (مانند ماشین Mac^۱ نیز دارد. اس اس کی یا کیوسک خودپرداز^۲ همان دستگاه خودپرداز است؛ با این تفاوت که این دستگاه علاوه بر داشتن خاصیت دریافت، می‌تواند بسیاری از

کارهای دیگر بانکی را انجام دهد. اس اس کی به نوعی شعبه انفرادی افراد است که می‌توانند با آن کارهای بانکی خود را در محل انجام داده و از امنیت و سهولت آن بهره ببرند.

برای استفاده از این دستگاه‌ها نیاز چندانی به اطلاعات نیست چرا که این دستگاه‌ها به ساده‌ترین

برداشت و انتقال پول، پرداخت

قبوض از اولین کاربردهای

خودپردازهاست

روش طراحی و ساخته می‌شوند.

استفاده از یک خودپرداز

برداشت پول اولین و عمومی‌ترین کار خودپردازهاست و علاوه بر آن می‌توان قبوض را پرداخت کرد که این هم تقریباً عادی شده است، اما انتقال پول یکی از مهم‌ترین کارکردهای این دستگاه‌هاست که با آن می‌توان یک کار بانکی وقت گیر را به راحتی انجام داد، مخصوصاً وقتی شبکه‌ای مانند شتاب خودمان بانک‌ها را به هم متصل کرده

مبلغ واریز شده است و البته سعی کنید قبض کاغذی را نزد خود نگه دارید.

دستگاه‌های کارت خور

شاید تا امروز کارت عابر بانک‌تان را این دستگاه‌ها ضبط کرده و یا به اصطلاح کارت‌تان را خورده باشند، اگر این چنین نیست در آینده حتماً کارت‌تان را خواهند خورد چون این اتفاق اجتناب ناپذیر است!

دلایل مختلفی باعث ضبط کارت توسط دستگاه می‌شود که مختصر آنها این است:

۱- زدن رمز اشتباه

بر اساس آمار، وارد کردن اشتباه رمز عبور اصلی‌ترین عامل ضبط کارت است. سامانه‌ها به گونه‌ای طراحی می‌شوند که بعد از ۳ بار وارد کردن اشتباه رمز، کارت را نگه داشته و باز پس نمی‌دهند. البته الگوهای متفاوتی برای محافظت از کارت وجود دارد و در برخی مواقع اگر این ۳ بار رمز اشتباه وارد شود، در دستگاه‌های مختلفی هم باید کارت ضبط شود. این کار تنها برای جلوگیری از سوء استفاده از کارت‌هاست. و البته هیچ کس دوست ندارد که اگر کارت‌ش گم یا سرقت شد، کسی بتواند با چند بار تلاش از آن استفاده کند.

۲- تاخیر در عمل

طراحان دستگاه با استفاده از فرمول‌هایی میانگین زمان مورد نیاز برای اجرای فرامین دستگاه را محاسبه می‌کنند و اگر دستگاه متوجه شود کاربری برای انجام دستورات با تاخیر بیش از حد مواجه است و به طور کلی غیرعادی بودن شرایط را از نوع کار کاربر برداشت کند کارت را ضبط می‌کند. به عنوان مثال اگر دستگاه کارت را بیرون داده ولی شما آن را بر ندارید، بعد از ۲۰ تا ۳۰ ثانیه دستگاه آن را ضبط می‌کند یا اگر پولتان را برندارید بعد از مدتی پول و کارت را می‌تواند ضبط کند. البته ضرری به حساب شما وارد نمی‌شود، چون مبلغ بعد از مدتی به حساب شما باز گردانیده می‌شود.

۳- اختلال در شبکه

با وجود تراکم تراکنش‌های بانکی، برخی مواقع ممکن است این عامل هم باعث اختلال در کار دستگاه شود و البته اصلی‌ترین دلیل خدمت ندادن دستگاه‌ها نیز همین است و در برخی موارد نقص فنی یا نداشتن پول نیز می‌تواند شما را مانند آقای شیردر خیابان سرگردان کند.

هم اکنون خودپردازهای خارجی در کشور ما مورد استفاده است که بر اساس قانون، از سال آینده بانک‌ها مجاز به خرید این دستگاه‌ها از خارج نخواهند بود و باید دستگاه ایرانی استفاده کنند. هم اکنون در کشور ما چند کارخانه تولید این دستگاه‌ها وجود دارد.

در آخر باید استفاده از دستگاه‌های خود پرداز و کیوسک‌ها را یاد بگیریم و بر مبنای آن از امکانات استفاده کنیم تا یک دریافت و پرداخت سریع، آسان و امن داشته باشیم.

منبع

دایره المعارف بی بی سی ۲۰۰۶

پی‌نوشت‌ها

1. Automated Teller Machine
2. Money Access Center Machine
3. Self Service Kiosk

www.ammatters.co.cc